

Марина Стефанчук,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри нотаріального,
виконавчого процесу та адвокатури,
прокуратури, судоустрою Навчально-
наукового інституту права Київського на-
ціонального університету
імені Тараса Шевченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6239-9091>

ФОРМУВАННЯ ПРОКУРОРСЬКОГО КОРПУСУ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Відображено сучасні тенденції формування прокурорського корпусу в Україні, опосередковані змінами законодавства щодо добору та підготовки прокурорів. Встановлено, що однією із сучасних тенденцій формування прокурорського корпусу в Україні є спрощення процедури добору та підготовки прокурорів з метою забезпечення можливості для молодих спеціалістів після здобуття вищої юридичної освіти претендувати на посаду прокурора. Констатовано спірну переконливість цього аргументу з огляду на відсутність такої можливості стосовно посад суддів, адвокатів, нотаріусів, що виправдано з урахуванням специфіки правничих професій.

Виокремлено переваги таких змін, а також потенційні ризики успішного досягнення мети удосконалення добору та підготовки прокурорів за новим законодавством, запропоновано нормативні шляхи уникнення таких ризиків.

Ключові слова: прокуратура, прокурорський корпус, добір та підготовка прокурорів, стажування.

Stefanchuk M.

Formation of the Prosecution corps in Ukraine: current trends

The article highlights the current trends in the formation of the prosecutor's corps in Ukraine, caused by changes in the legislation on the selection and training of prosecutors. It has been established that one of the modern trends in the formation of the prosecutor's corps in Ukraine is the simplification of the procedure for the selection and training of prosecutors to ensure the opportunity for a Law-school graduates to apply for the position of prosecutor. The questionable persuasiveness of this argument was noted, given the lack of such an opportunity for the positions of judges, lawyers, notaries, which is justified, considering the specifics of legal professions.

The advantages of such changes are highlighted, as well as potential risks of successfully achieving the goal of improving the selection and training of prosecutors under the new legislation are noted. Among the advantages is the reduction of the selection period, which creates conditions for faster filling of vacant positions of prosecutors. Among the risks of successfully achieving the goal of improving the selection and training of prosecutors under the new legislation are the questionable expediency of involving trainee prosecutors into the group of prosecutors, as well as the absence of a legislatively established obligation of the internship supervisor to coordinate the trainee prosecutor's decision regarding the procedural guidance of the pre-trial investigation in criminal proceedings.

The ways to avoid such risks are suggested. In particular, to consider the working time costs of the internship supervisor in carrying out the duty of approving decisions of the trainee-prosecutors as a separate component of such workload in the process of developing the procedure for measuring and regulating the workload on prosecutors, as well as establishing the trainee-prosecutor's right to give formal feedback on the effectiveness of the internship supervisor's activities, which could be considered during the periodic evaluation of their work.

Keywords: Public Prosecutor's Office, prosecutor's corps, selection and training of prosecutors, internship, trainee prosecutor.

Постановка проблеми. У Пояснювальній записці до п. 10 Бордоської декларації «Судді та прокурори у демократичному суспільстві» стверджується, що передумовою довіри суспільства до суддів і прокурорів та основою їхньої легітимності й повноважень є найвищий рівень професійної компетенції осіб, що обіймають такі посади [1]. Тобто рівень професіоналізму прокурорів та суддів може мати об'єктивну оцінку через визначення рівня довіри громадянського суспільства до вказаних інституцій. Однією із нещодавно

давніх актуальних подій у сфері законодавчої регламентації інституту прокуратури в Україні було набуття чинності законодавчих положень, якими, згідно з назвою відповідного закону, має удосконалитись добір та підготовка прокурорів [2], що, безсумнівно, є затребуваним та своєчасним з огляду на нагальну потребу підвищення рівня довіри громадянського суспільства до прокуратури. Примітно, що самою назвою цих змін законодавець стверджує, що їх можна розцінювати як удосконалення (тут і далі виділено мною – М. Стефанчук) цього правового інституту. Однак, на нашу думку, у результаті набуття чинності цих змін таке твердження лише отримало шанс на об'єктивну перевірку ефективності обраного шляху розвитку законодавства у сфері формування прокурорського корпусу. Тому на етапі запровадження таких нововведень більш виправданим видається твердження саме про доконаний факт зміни законодавства у сфері добору та підготовки прокурорів через його спрощення, оскільки факт їхнього удосконалення такими змінами ще потребує об'єктивного встановлення та підтвердження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пошук високоефективної моделі організації та діяльності органів прокуратури, безпосередньо або опосередковано пов'язаний із дослідженням питань формування релевантного прокурорського корпусу, неодноразово ставав предметом наукового дискурсу багатьох вчених, зокрема таких як: В. М. Бабкова, Є. М. Блажівський, Ю. М. Дьомін, Л. Р. Грицаєнко, Ю. М. Грошевий, Л. М. Давиденко, В. В. Долежан, О. В. Драган, П. М. Каркач, І. М. Козьяков, М. В. Косюта, А. В. Литвак, І. Є. Марочкін, М. І. Мичко, М. А. Погорецький, С. В. Подкопасв, Ю. Є. Полянський, М. В. Руденко, Г. П. Середа, В. В. Сухонос, О. М. Толочко, Р. Р. Трагнюк, П. В. Шумський, М. К. Якимчук та ін. Зазначені науковці зробили вагомий внесок у формування наукових засад організації та діяльності прокуратури в Україні. Водночас перманентний стан реформування прокуратури в Україні, який не привів до бажаного рівня легітимності вказаного інституту, спонукає до подальшої наукової розвідки організації та діяльності прокуратури в Україні, зокрема в аспекті особливостей формування прокурорського корпусу.

Мега статті полягає у виокремленні сучасних тенденцій формування прокурорського корпусу в Україні, крізь призму правового аналізу законодавчих змін у процедурі добору та підготовки прокурорів, встановлення їхніх переваг та ризиків для удосконалення функціонування системи прокуратури загалом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Положення, передбачені Законом України від 14.04.2022 р. № 2203-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення добору та підготовки прокурорів» (далі – Закон), у цілому стосуються спрощення добору та підготовки прокурорів в Україні, чим має бути досягнуто мети цього Закону – удосконалення системи формування кадрового складу органів прокуратури. Водночас досягнення цієї бажаної мети залежить від багатьох чинників як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру, що за своєю суттю є потенційними ризиками успішності обраної моделі зміни добору та підготовки прокурорів шляхом його спрощення, оскільки ще на момент ініціювання кореспондуючого законопроекту внутрішні стейкхолдери цієї реформи передумовою, що викликала об'єктивну потребу такого спрощення, визначали необхідність подолання кадрового «голоду» в інституції, спровокованого так званим «очищенням рядів» в органах прокуратури за реформою прокуратури 2019 р. [3]. Однак з огляду на сумнівну популярність такого обґрунтування необхідності спрощення добору та підготовки прокурорів в Україні ним визначена відсутність можливості у молодих спеціалістів після здобуття вищої юридичної освіти претендувати на посаду прокурора. Останнє нам видається сумнівно переконливим, з огляду на те, що навряд чи варто піддавати розумному сумніву відсутність такої можливості щодо посад судді, адвоката, нотаріуса, з урахуванням специфіки, так званих, правничих професій, а отже – і вимог, що повинні висуватися до претендентів на відповідні посади. У цьому контексті слід нагадати про спробу запровадження в Україні єдиного Стандарту правничої освіти законопроектом про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії [3], в якому, зокрема, пропонувалося визначити правничими в Україні професії судді, адвоката, прокурора та нотаріуса, а також визначався доступ до правничої професії, який опосередковувався дотриманням таких умов, як складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «Право» у Державній правничій екзаменаційній комісії та отримання доступу до здійснення професійної діяльності в сфері права; проходження процедур добору, встановлених законами, що регулюють діяльність правничих професій. Хоча цей законопроект із відомих причин було відкликано, однак він не втратив актуальність і потребує подальшої актуалізації, зокрема, з огляду на прагнення втілити європейські стандарти гарантій незалежності прокурорів в аспекті їхньої наближеності до гарантій незалежності суддів, у яких, серед іншого, йдеться про орієнтування держав-членів на те, щоби процес призначення прокурорів був чітко викладений у письмовій формі та максимально наближений до рівня суддів, з урахуванням близькості й взаємодоповнювального характеру місій суддів і прокурорів, а також вимог щодо їхнього статусу та умов служби [4; 5].

Водночас, незважаючи на оцінку європейських експертів щодо запропонованого у кореспондуючому проєкті Закону № 5158 «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення добору та підготовки прокурорів» нового порядку добору та підготовки прокурорів як такого, що не суперечить міжнародним стандартам (п. 42) [6], ознайомлення з правовими системами європейських країн з високим рівнем довіри громадянського суспільства до інституцій системи правосуддя дає підстави стверджувати про те, що відповідний рівень довіри є проєкцією відповідної правової політики цих держав, спрямованої на відповідну академічну та спеціальну професійну підготовку кадрів системи правосуддя, та аж ніяк не характеризується спрощеним підходом [7]. Крім того, привертає увагу той факт, що поза увагою та коментарем європейських експертів залишилися згадувані ними у відповідній експертній оцінці загальні стандарти добору, навчання та дисциплінарної відповідальності прокурорів, зокрема п. 24 Висновку № 13 (2018) Консультативної ради Європейських прокурорів щодо незалежності прокурорів на предмет відповідності процедури добору прокурорів в Україні стандарту максимальної наближеності до процедури добору суддів, який рекомендований у вказаному вище Висновку КРСП, що, на нашу думку, є послідовним продовженням наділення прокуратури правовим статусом органу системи правосуддя, покликаного сприяти його здійсненню судами.

Незважаючи на таке застереження, привертає увагу прагнення парламентського комітету з питань правової політики змінити процедуру добору суддів в Україні, щоби скоротити терміни проведення конкурсу на посаду судді [8], що обумовлено потребою вирішення проблеми кадрового укомплектування судів в Україні, спровокованого «очищенням органів суддівського врядування» за реформою 2019 р. За таких обставин, з одного боку, можна стверджувати про вдосконалення процедур добору суддів та прокурорів відповідно до стандарту максимальної наближеності, а з другого – про зміну траєкторії руху у цьому процесі, втілюючи об'єктивний запит на спрощення цих процедур, щоби забезпечити інституційно-функціональну спроможність прокуратури та суду, що критично важливо в період дії правового режиму воєнного стану.

Отже, з одного боку, безпосередньо зміна процедури добору та підготовки прокурорів шляхом спрощення, безперечно, може бути розцінена як удосконалення вже на тій підставі, що завдяки їй скорочується строк цього добору, а отже, створюються умови для швидшого заповнення вакансій, чисельність яких, за даними Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів станом на 31 травня цього року в окружних та прирівняних до них прокуратурах, становить більше 1000 вакантних або тимчасово вакантних посад прокурорів [9]. Більше того, у цілому спрощення процедур добору таких державних функціонерів системи правосуддя, як судді та прокурори, є актуальною тенденцією в Україні, що зумовлена також об'єктивною необхідністю подолання проблеми кадрового укомплектування судів в Україні.

Однак законодавчі зміни, що стосуються спрощення процедур добору та підготовки прокурорів містять деякі положення, які видаються нам такими, що містять певні ризики успішного досягнення мети удосконалення добору та підготовки прокурорів за новим законодавством. У цьому контексті привертає увагу законодавче положення, згідно з яким Порядок проходження стажування прокурора – стажиста окружної прокуратури – затверджує Генеральний прокурор. У цьому документі, зокрема, мають бути визначені особливості здійснення прокурором – стажистом окружної прокуратури – повноважень, пов'язаних з реалізацією функцій прокуратури, з урахуванням тих особливостей, які визначені безпосередньо у Законі України «Про прокуратуру». Таке законодавче положення у науковій юридичній літературі піддається обґрунтованій критиці [8, с. 230] з огляду на те, що порядок діяльності прокуратури має визначатися законом, а отже, твердження про те, що Порядком проходження стажування як підзаконним актом, який має затверджуватися Генеральним прокурором, буде визначатися діяльність чи будь-які особливості здійснення повноважень, пов'язаних з реалізацією функцій прокуратури прокурорами – стажистами, є таким, що не повною мірою відповідає таким законодавчим положенням.

Серед особливостей здійснення прокурором – стажистом окружної прокуратури – повноважень, пов'язаних з реалізацією функцій прокуратури, визначених безпосередньо у Законі України «Про прокуратуру», зокрема, є законодавчо закріплена можливість доручати прокурору – стажисту окружної прокуратури – виконання обов'язків, пов'язаних з реалізацією функцій прокуратури, зокрема здійснення процесуального керівництва у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки та нетяжкі злочини. У таких випадках процесуальні рішення прокурора – стажиста окружної прокуратури – під час здійснення процесуального керівництва підлягають погодженню зі старшим прокурором групи прокурорів, а у визначених законом випадках – з керівником органу прокуратури. Так, до повноважень прокурора вищого рівня, зокрема, належить погоджувати рішення прокурора про коригування обвинувачення в суді, організувати опрацювання проєктів угод про визнання винуватості, надавати підпорядкованим прокурорам практичну

та методичну допомогу з метою забезпечення дотримання законних підстав укладання угод про визнання винуватості та їх відповідності вимогам закону, погоджувати висновок з правовою позицією прокурора щодо законності визначених категорій судових рішень і наявності підстав для подальшого їхнього оскарження.

З приводу участі прокурора-стажиста у складі групи прокурорів слід звернути увагу на таке. У ст. 37 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) закріплено право керівника органу прокуратури у разі необхідності визначити групу прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, а також старшого прокурора такої групи, який керуватиме діями інших прокурорів. Таким чином, наразі законодавчо закріплено дискреційне право керівника органу прокуратури визначити групу прокурорів у разі визнання ним такої необхідності, оскільки КПК чітко не визначає підстав, за наявності яких керівник органу прокуратури повинен прийняти таке рішення. З цього приводу у науковій юридичній літературі піддається критиці стан такої правової невизначеності, який призводить до того, що на практиці часто створення груп прокурорів не обумовлено процесуальною необхідністю, а іншими чинниками, наприклад організаційною зручністю, внаслідок чого навіть у нескладних кримінальних провадженнях (щодо кримінальних проступків і незначних злочинів, кримінальних правопорушень, вчинених в умовах очевидності тощо) створюються групи прокурорів, які іноді включають весь колектив відповідного відділу прокуратури, що передусім має на меті унеможливити необхідності здійснювати заміну процесуального прокурора у разі неможливості здійснення ним своїх повноважень, та слушно пропонується розглядати колективне здійснення прокурором повноважень у кримінальному провадженні як виняток, що має бути чітко регламентований в законі [10, с. 453, 456].

Водночас у наказі Генерального прокурора від 30.09.2021 р. № 309 «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні» (далі – Наказ № 309) [11] закріплені об'єктивні орієнтири, за наявності яких керівнику органу прокуратури необхідно визначити групу прокурорів. Зокрема, за наявності обґрунтованих підстав вважати, що кримінальне правопорушення вчинено у складі організованої групи чи злочинної організації, або у разі вчинення кримінальних правопорушень, передбачених статтями 2551, 2552, 2553 Кримінального кодексу України (встановлюють відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені злочинною спільнотою), а також після отримання інформації про внесення до ЄРДР відомостей або у разі повідомлення особі про підозру у вчиненні таких кримінальних правопорушень керівникам органів прокуратури відповідного рівня, їх першим заступникам та заступникам наказано невідкладно визначити групу прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у кримінальному провадженні, до складу якої старшим групи включати прокурора структурного підрозділу, що забезпечує нагляд у кримінальних провадженнях щодо організованої злочинності прокуратури відповідного рівня (п. 5.1).

У цьому наказі також передбачено, що у випадках вчинення кримінальних правопорушень організованими групами та злочинними організаціями на території різних регіонів, за межами України, а також у разі особливої складності та багатоепізодності кримінальних проваджень Генеральний прокурор або його перший заступник чи заступник згідно з розподілом обов'язків має визначити групу прокурорів та старшого прокурора такої групи, включаючи до її складу прокурорів обласних прокуратур, а за потреби – прокурорів Офісу Генерального прокурора. Керівникам прокуратур усіх рівнів, їх першим заступникам і заступникам відповідно до розподілу обов'язків та у межах повноважень, передбачених КПК України наказано у складному кримінальному провадженні визначити групу прокурорів, зокрема серед прокурорів прокуратур різних рівнів, а також прокурора для керівництва такою групою (старшого групи прокурорів) (п. 9.5).

З огляду на вищевикладені положення з певною вірогідністю, можна стверджувати про малу ймовірність та доцільність залучення прокурорів – стажистів до групи прокурорів, оскільки у Наказі № 309 відносно чітко визначено об'єктивні критерії, що формують передумови для визначення такої групи, зокрема складність, особлива складність, багатоепізодність кримінальних правопорушень, вчинення кримінального правопорушення у складі організованої групи чи злочинної організації, що мають орієнтувати керівника органу прокуратури залучити до групи прокурорів досвідчених прокурорів з однаковим обсягом процесуальних прав та обов'язків, з огляду на сформовану Великою Палатою Верховного Суду правову позицію про те, що всі прокурори, визначені у групі прокурорів для здійснення процесуального керівництва (за винятком старшого прокурора, на якого, крім іншого, покладається додаткове повноваження з керівництва діями інших прокурорів групи), є взаємозамінні та рівнозначні між собою в межах визначеного кримінального провадження [12].

Водночас прокурор, який здійснює процесуальне керівництво досудовим розслідуванням у кримінальному провадженні, уповноважений самостійно приймати інші процесуальні рішення, користуючись

принципом незалежності. У цьому контексті виникає питання, чи повинен прокурор-стажист окружної прокуратури, як процесуальний керівник у кримінальному провадженні, погоджувати такі рішення з керівником стажування, оскільки відповідно до Закону погодженню з керівником стажування підлягають лише рішення прокурора – стажиста окружної прокуратури, які він приймає під час виконання інших функцій прокуратури. У системному тлумаченні цих законодавчих положень можна з певною вірогідністю стверджувати, що мова йде про усі функції прокуратури, крім процесуального керівництва досудовим розслідуванням, що означає відсутність законодавчо закріпленого обов'язку керівника стажування погоджувати такі рішення прокурора-стажиста окружної прокуратури. З одного боку, це розвантажує керівника стажування, а з іншого, презюмуючи необхідність забезпечення комплексності такого стажування, потребує додаткового обґрунтування відсутності закріплення у законодавстві необхідності погодження таких рішень прокурора-стажиста керівником стажування.

Крім того, для уникнення потенційних ризиків успішного досягнення мети удосконалення добору та підготовки прокурорів за новим законодавством, вбачається також необхідним у процесі розробки порядку вимірювання та регулювання навантаження на прокурорів окремою складовою такого навантаження враховувати витрати робочого часу керівника стажування на виконання обов'язку погодження рішень прокурора-стажиста окружної прокуратури. В іншому випадку існує ймовірність перетворення процесу такого стажування на формальність, а отже, позбавлення прокурора-стажиста реальної змоги отримати впевнені практичні навички для роботи на посаді прокурора через об'єктивну неспроможність керівника стажування приділити йому достатньо уваги, зумовлену власним навантаженням. Доцільним видається також передбачити право прокурора-стажиста на письмовий відгук про умови проходження стажування та про оцінку роботи керівника стажування у цьому процесі, які потрібно враховувати під час періодичного оцінювання роботи прокурора.

За таких обставин вважаємо, що доцільно приділити увагу окресленим вище питанням у Положенні про проходження стажування прокурора – стажиста окружної прокуратури, щоби запобігти виникненню ризиків досягнення таких стратегічних напрямів розвитку прокуратури в Україні, як розвиток професійних компетентностей працівників органів прокуратури та безпосередньо опосередковане ним підвищення ефективності виконання конституційних функцій прокуратури.

Висновки. Однією із сучасних тенденцій формування прокурорського корпусу в Україні є спрощення процедури добору та підготовки прокурорів, що є актуальним запитом не лише для процедури добору прокурорів, а й суддів з огляду на об'єктивну потребу вирішення проблеми кадрового укомплектування судів в Україні, а також приведення процедур добору суддів та прокурорів у відповідність до стандарту максимальної наблизеності. Спрощення процедур добору та підготовки представників правничих професій має як переваги, так і потенційні ризики удосконалення таких процедур, шляхи уникнення та подолання яких повинні визначати орієнтири подальших наукових розвідок.

Список використаних джерел

1. Opinion No.12 (2009) of the Consultative Council of European Judges (CCJE) and Opinion No.4 (2009) of the Consultative Council of European Prosecutors (CCPE) to the attention of the Committee of Ministers of the Council of Europe «On the relations between Judges and Prosecutors in a democratic society». URL: <https://rm.coe.int/16804504e7> (дата звернення: 10.06.2023).
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення добору та підготовки прокурорів : Закон України від 14.04.2022 р. № 2203-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2203-20 - n8> (дата звернення: 10.06.2023).
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури : Закон України від 19 вересня 2019 року № 113- IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/113-20#Text> (дата звернення: 10.06.2023).
4. Проект Закону про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії від 28.09.2017 р. № 7147. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62613 (дата звернення: 10.06.2023).
5. Opinion No. 13 (2018) of the CCPE: Independence, accountability, and ethics of prosecutors. URL: <https://rm.coe.int/opinion-13-ccpe-2018-2e-independence-accountability-and-ethics-of-pros/1680907e9d> (дата звернення: 08.04.2023).

6. Opinion No.12 (2009) of the CCJE and Opinion No. 4 (2009) on the relations between Judges and Prosecutors in a democratic society (Bordeaux Declaration). URL: <https://rm.coe.int/1680747391> (дата звернення: 10.06.2023).
7. Експертна оцінка проекту Закону № 5158 «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення добору та підготовки прокурорів» і проекту Закону № 5157 «Про внесення змін до розділу II «Прикінцеві і перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» щодо окремих аспектів дії перехідних положень». URL: <https://rm.coe.int/ukr-coe-expert-comments-dl5157-5158-completed/1680a2c917> (дата звернення: 10.06.2023).
8. Подкопаєв С. В. Прокурори-стажисти: особливості правового статусу. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації*: матеріали III Міжнар. наук. конф. (Хмельницький, 13 травня 2022 р.). Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. С. 229–231.
9. Стефанчук М. Кадровий склад прокуратури в Україні: в пошуках оптимальних шляхів формування. *Науковий вісник УжНУ. Серія : Право*. 2021. Вип. 68. С. 246–252.
10. Правовий комітет ВР прагне змінити процедуру добору суддів – депутат. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3688464-pravovij-komitet-vr-pragne-zminiti-proceduru-doboru-suddiv-deputat.html> (дата звернення: 10.06.2023).
11. Інформація про кількість вакантних та тимчасово вакантних посад прокурорів в органах прокуратури України (крім адміністративних) станом на 31 травня 2023 року. URL: <https://kdkp.gov.ua/news/declaration/375> (дата звернення: 10.06.2023).
12. Лапкін А. В. Прокурор у кримінальному провадженні: теоретичні, правові та організаційно-методичні проблеми: монографія. Харків : Право, 2020. 1304 с.
13. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні: наказ Генерального прокурора від 30.09.2021 р. № 309. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-parhramiv-prokurorskoji-diyalnosti> (дата звернення: 10.06.2023).
14. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 27.11.2019 р. у справі № 629/847/15-к. Провадження № 13-70кc19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86105184> (дата звернення: 10.06.2023).

References

1. *Opinion No.12 (2009) of the Consultative Council of European Judges (CCJE) and Opinion No.4 (2009) of the Consultative Council of European Prosecutors (CCPE) to the attention of the Committee of Ministers of the Council of Europe «On the relations between Judges and Prosecutors in a democratic society»*. Retrieved from <https://rm.coe.int/16804504e7> [in English]
2. *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo udoskonalennia doboru ta pidhotovky prokuroriv: Zakon Ukrainy vid 14 kvitnia 2022 r. № 2203-IX [On Amendments to Certain Laws of Ukraine Regarding Improvement of Selection and Training of Prosecutors: Law of Ukraine dated April 14, 2022 No 2203-IX]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2203-20-n8> [in Ukrainian]
3. *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo pershocherhovoykh zakhodiv iz reformy orhaniv prokuratury: Zakon Ukrainy vid 19 veresnia 2019 r. № 113-IX [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on priority measures for the reform of the Public Prosecutor's Office: Law of Ukraine dated September 19, 2019 No 113-IX]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/113-20#Text> [in Ukrainian]
4. *Pro yurydychnu (pravnychu) osvitu i zahalnyi dostup do pravnychoi profesii: Proekt Zakonu Ukrainy vid 28 veresnia 2017 r. No 7147 [On the legal (lawyer) education and general access to the legal profession: draft Law of Ukraine dated September 28, 2017 No 7147]*. Retrieved from https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62613 [in Ukrainian]
5. *Opinion No. 13(2018) of the CCPE: Independence, accountability, and ethics of prosecutors*. Retrieved from <https://rm.coe.int/opinion-13-ccpe-2018-2e-independence-accountability-and-ethics-of-pros/1680907e9d> [in English]
6. *Opinion No.12 (2009) of the CCJE and Opinion No. 4 (2009) on the relations between Judges and Prosecutors in a democratic society (Bordeaux Declaration)*. Retrieved from <https://rm.coe.int/> [in English]
7. Експертна оцінка проекту Закону № 5158 «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення добору та підготовки прокурорів» і проекту Закону № 5157 «Про внесення змін до розділу II «Прикінцеві і перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» щодо окремих аспектів дії перехідних положень».

aktiv Ukrainy shchodo pershocherhovykh zakhodiv iz reformy orhaniv prokuratury» shchodo okremykh aspektiv dii perekhidnykh polozhen» [Expert assessment of draft Law No. 5158 «On Amendments to Certain Laws of Ukraine Regarding Improvement of Selection and Training of Prosecutors» and Draft Law No. 5157 «On Amendments to Section II «Final and Transitional Provisions» of the Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on priority measures for the reform of the Public Prosecutor's Office» regarding certain aspects of the transitional provisions]. Retrieved from <https://rm.coe.int/ukr-coe-expert-comments-dl5157-5158-completed/1680a2c917> [in Ukrainian]

8. Podkopaiev, C. V. (2022). Prokurory-stazhysty: osoblyvosti pravovoho statusu [Trainee prosecutors: legal status features]. *Naukovyi prostir: aktualni pytannia, dosiahnennia ta innovatsii: materialy III Mizhnar. nauk. konf. – Scientific space: current issues, achievements and innovations: materials of the III International Scientific Conference. Vinnytsia: European Scientific Platform*, 229-231 [in Ukrainian]
9. Stefanchuk, M. (2021). Kadrovyi sklad prokuratury v Ukraini: v poshukakh optimalnykh shliakhiv formuvannia [The staff of the Public Prosecutor's Office in Ukraine: in search of optimal ways of formation]. *Naukovyi visnyk UzhNU. Seriiia «Pravo» - Uzhhorod National University Herald. Series: Law*, 68, 246-252 [in Ukrainian]
10. *Pravovyi komitet VR prahne zminyty protseduru doboru suddiv - deputat [The Legal Committee of the Verkhovna Rada seeks to change the procedure for selecting judges - a deputy]*. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3688464-pravovij-komitet-vr-pragne-zminiti-proceduru-doboru-suddiv-deputat.html> [in Ukrainian]
11. *Informatsiia pro kilkist vakantnykh tatychnasovo vakantnykh posad prokuroriv v orhanakh prokuratury Ukrainy (krim administratyvnykh) stanom na 31 travnia 2023 roku [Information on the number of vacant and temporarily vacant positions of prosecutors in the prosecutor's office of Ukraine (except for administrative ones) as of May 31, 2023]*. Retrieved from <https://kdkp.gov.ua/news/declaration/375> [in Ukrainian]
12. Lapkin, A. V. (2020). *Prokuror u kryminalnomu provadzhenni: teoretychni, pravovi ta orhanizatsiino-metodychni problemy [The prosecutor in criminal proceedings: theoretical, legal, organizational, and methodical problems]*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian]
13. *Pro orhanizatsiiu diialnosti prokuroriv u kryminalnomu provadzhenni: nakaz Heneralnoho prokurora vid 30 veresnia 2021 r. № 309 [On the organization of activities of prosecutors in criminal proceedings: Order of the Prosecutor General dated of September 30, 2021 No. 309]*. Retrieved from <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti> [in Ukrainian]
14. *Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 27 lystopada 2019 r. u spravi № 629/847/15-k. [Resolution of the Grand Chamber of the Supreme Court dated of November 27, 2019 in case № 629/847/15-c]*. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86105184> [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 12.06.2023